Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Tertiu[m] quo[...] iuramentu[m] sit m[u]ltiplicit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

Visual Library

Capitulum.iij.

A Contra hoc p̄ceptum faciũt ſe
cundo incaute iurantes. Ubi
videndũ erit.an ⁊ quãdo ⁊ q̃n-
tum incautũ iuramentũ liget. Fit ãt
incautũ iuramentũ quintupl'r. Pri-
mo quãdo irreuerẽter fit iuramentuȝ
vel leuiter vel ſine cauſa rõnabili. q̇a
tunc comes iudicij ſeu diſcretiõis of-
fendit.etiam ſi verũ ſit ⁊ licitũ ꝓ quo
iuratur. Secũdo fit incautũ iuramen
tum quãdo quis indeliberate iurat ex
impetu.ſic ꝙ ſi plene deliberaſſet illõ
nõ iuraſſet.Et tunc ſm Guilh. q̇s ſer
uare tenet ſi licitũ ẽ qõ iurauit.Suf-
ficit eñ ad hoc ꝙ ſit obligatus ꝙ intẽ
derit deum inducere teſtem illius rei
quam dixit.Itẽ ſi hõ ꝓpter omiſſiõeȝ
deliberationis ſufficiẽtis aut vñcunq̇ȝ
iurat ꝓmiſſorie aliquid ſibi impoſſi-
bile.tunc deeſt iudiciũ.⁊ eſt illicitum
⁊ ſic iurans peccat.imo ſi illud qõ iu-
rat credit ſibi poſſibile fore. cum tñ ſi
bi ſit impoſſibile. nõ excuſat a pecca-
to totaliter.qꝛ ꝓpter reuerentiã diuini
teſtimonij nõ deberet iuramentũ ad-
hiberi. niſi in re in q̃ firmit certus eẽt
Unde ibi deficit iudiciũ diſcretionis
niſi forte qõ erat ei poſſibile q̃ñ iura-
uit.reddat ei poſtea impoſſile.puta ſi
q̇s iurat pecuniã ſe ſoluturũ q̇ poſtea
ei vi vl' furto ſubtrahit.tũc videt excu
ſari a faciẽdo qõ iurauit. ſȝ teneat fa-
cere q̃ntuȝ in ſe ẽ vt ſoluat ⁊ impleat
qõ ꝓmiſit. Itẽ ſepiſſime icaute ꝯ p̄ce
ptũ ſcõm faciũt hi q̇ cã lucri de facili
iurãt.vt oẽs vendẽtes ⁊ emẽtes.tales
ſepiſſime falſuȝ iurãt.⁊ ſic pluriũ icur
runt ⁊ mortale pctm̃. Qõ mag' erit ſi
in damnũ ꝓximi ſic iurant. ⁊ q̃ñq̇ȝ ꝓ
pua re ſe nõ remiſſius dare iurãt. Itẽ
ſepiſſime ꝯ hoc ſcõm p̄ceptuȝ incaute
iurant⁊ peccãt q̇ abſorpti paſſiõe ire.
aut ex ebrietate aut i ludis etiã ꝓhibi
tis.vt taxillorꝫ.enormit aliq̃ñ falſa.ali

quãdo inhoneſta vel etiã iniuſta ⁊ de
ſe pctã in tali diſpoſitiõe iurãt. qꝛ vo-
luntas tũc vehemẽs ẽ ad velle iurare
⁊ paſſio rõnẽ abſorbet. vt nõ poſſit ꝓ
tũc deliberare de his q̇ iurant. Ideo
cõtra hoc p̄ceptũ ſepiſſime peccãt ex
ꝑuerſa ꝯſuetudine⁊ falſuȝ iurãt.⁊ piu
rant etiaȝ ex lubrico lingue.⁊ ſi aliq̃ñ
nõ deierant.i.falſe iurãt.tñ ſꝑ peccant
qꝛ leuit ſine cã⁊ irreuerẽt iurãt. Ter
tio incautũ iuramentũ fit rõne ei' qõ B
iurat. Nam ſm Tho. Rich. ⁊ cõtter
oẽs theologos ⁊ iuriſtas. ſic incaute
iurat q̇s q̃ñcunq̇ȝ iurat aliq̇d qõ dero-
gat charitatꝭ actui. Et põt fieri i q̇nq̇ȝ
caſibus. Primo cuȝ q̇s iurat facẽ vel
omittere qõ alias eſſet mortale pctm̃
vt ꝙ aliquẽ ꝓpria auctoritate grauiter
velit ledere. vl' inimicitiã ad eũ gerere
cũ rancore. In q̇ caſu peccat piurãdo
⁊ peccat iuramentũ implẽdo.ſic et in
ſecũdo caſu q̇ ſequit. Exẽplũ de Da-
uid q̇ iurauit temerarievelle nabal oc
cidere.ſȝ retractauit bñ vt dicit Amb.
li.de offi. Scdõ q̃ñ q̇s iurat aliq̇d fa-
cere vel omittere qõ alias eẽt veniale
ſolũ. vt ꝙ velit mẽtiri officioſe iocoſe
vel ſimile.Tertio cũ iurat aliq̇d indif
rens qõ ex circũſtãtia effici poſſet ve-
niale vl' mortale. vt cũ iurat aliq̇d qõ
vergit in deteriorẽ exitũ. ꝓpt aliq̇d qõ
de nouo emergit qõ fuit impmedita-
tũ. Sic ptȝ in iuramẽto herodis q̇ iu-
rauit puelle ſaltanti ſe daturꝫ qõ petiſ-
ſet.hoc eñ iuramentũ poterat a p̄nci-
pio eẽ licitũ intellecta debita ꝯditiõe
ſcȝ ſi peteret qõ dare liceret ⁊ deceret.
ſȝ impletio iuramẽti fuit illicita. vt di
cit btũs Amb.li.j.de offi. Quarto cũ
iurat aliq̇d qõ eſt ꝯ cõſiliũ euãgelicũ
vl' notabilis boni impeditiuũ. Sicut
cũ aliq̇s iurat ſe nõ intraturũ religio-
nẽ vl' ꝙ nõ fiat clericus. aut ꝙ nõ acci
piet p̄lationẽ in caſu q̇ expedit eũ ac-
cipere. Et in hoc caſu peccat q̇dem iu

rādo. dicit Tho. qꝛ peierat. ⁊ ē graue
pctm̄. ⁊ nō tenet ſuare iuramentū. po
nit em̄ obicē ſpūiſctō. ʒ mlto melius
facit nō implēdo hmōi iuramētū. Si
militer q̄ iuraret ſe nō ↄtinentē pman
ſurum cū ex mrīmoniū eēt. Vn̄ Pe.
de pa. ſup. iij. diſ. xxxix. dicit qn̄ aliqs
ꝓmiſit nō mortale nec veniale. nec
aliqd̄ bonū ʒ purā priuationē melio
ris boni. vt ſi aliqs iurat ſe nō intratu
rū religione. aut nō ſeruaturū virgini
tatē. vel non facturū bonū alicui niſi
inquātū charitas vel pceptū coget ta-
lis peccat. Iuramētū em̄ debet cade-
re ſup materiā debitā ⁊ ſup bonū ex ſe
⁊ formaliter. ⁊ tūc licet priuet maius
bonū. valet tn̄. vt iurāte aliq̄ ſe velle cō
trahere cum aliq̄ matrimoniū. qn̄ aūt
nullū bonū iurat ʒ ſoluʒ malū cuiuſ-
modi eſt pura ꝑuatio melioris boni
nō valet ʒ peccat qs in iurādo ⁊ obli-
gat ad culpaʒ. ¶ Quinto qn̄ qs iurat
qd̄ eſt maioris boni impeditiuū. vl̄ cū
iurat id facere qd̄ meliꝰ eēt nō facere
q̄ȝ facere. vel iurat nō facē id qd̄ meliꝰ
eēt facere q̄ȝ nō facē. Exēplū. qn̄ iurat
quis ſe nō ieiunaturū. vl̄ nō velle eſſe
iuſtū in iudicio. vl̄ nō accōmodare pe
cuniā. vl̄ nō intrare domū ſocratis. vl̄
nō vēdere rem ſuā ꝓ minori ꝑcio. vel
nō comedere ſecū. vl̄ nolle retinere fa
mulū quē meliꝰ eēt retinere. vl̄ nō lo-
qui ꝓximo. vl̄ nō facere ei ↄſolationē
q̄ oia eēt meliꝰ facē q̄ȝ omittere. ⁊ ſic ō
ſilibus. talis nō ē obligatꝰ ad ſuādʒ
qd̄ iurauit. Et ꝓbant̄ oia q̄necȝ p Iſid.
in ſynonymis. li. ij. dicētem. ⁊ allegat
mgr̄m diſ. xxxviij. iij. dicēs. In malis
ꝓmiſſis reſcinde fidē. i turpi voto mu
ta decretū. Et Thom̄. aſſignat rōnem
Quia p ſe mala ⁊ maioris boni ipedi
tiua ſub iuramēto cadere nō pn̄t. Et
ſm Bern̄. q̄ ꝓ charitate inſtitutū ē ↄ
charitatē militare nō debet. Et tn̄ ſic
Rich. dic̄ ⁊ Guilh. ꝓpt̄ reuerentiā ſa-
cramēti diuini nōis inuocati ⁊ ad puni
tionē temeritatis ſic iurantiū. ⁊ ꝓpt̄ re
uerētiā coꝝ q̄ ꝑſunt ⁊ ad tute ambulā
dū. nō dʒ qs auctoritate ꝓpria venire
cōtra qͦlibet iuramētū incautū. ʒ ꝓ
aliqbꝰ dʒ recurrere ad aliquē ſupiorēʒ
ſuū q̄ a tali iuramēto dʒ abſoluē ipm
vel declarare eū nō fore obligatū. ma-
xime qn̄ pōt oriri dubiū. vtꝝ obſerua
tio vergat in peiorē exitū q̄ȝ nō obſua
tio. Tn̄ ↄ tria ꝑma qn̄ manifeſta ſunt
ꝓpria auctoritate ↄtrauenire pōt. Cō-
tra qͦlibet ꝟo iuramentū qd̄ reſpicit
rei ꝟitatē ⁊ derogat charitati. vel eius
ꝑfectioni vl̄ diſponētibꝰ ad eā. pōt hō
venire ꝓpria auctoritate in caſu neceſ-
ſitatis. hec ſentētialr̄ Rich. Durādus
dicit. Si iuramentū eēt incautū ex eo
q̄ iurans nō ſufficiēter deliberauit. vl̄
illō qd̄ ꝓmittebat erat res indifferēs
ſeu paꝝ valens vel plus nocēs vonē
ti q̄ȝ expediens. vel ſicut poſſunt alie
circūſtātie inueniri circa iuramentuʒ
que reddunt ipm incautū. non eſt tu
tum q̄ tale iuramentū intermittat̄. ſi-
ne auctoritate ſuperioris potentis in
talibus diſpenſare. ¶ Quarto princi- D
paliter iuramentū incautū fit interdū
a coactis ⁊ p metum. Ubi ſunt plu-
res caſus. Primus q̄ de eo q̄ cōpul-
ſus p metū iurauit ſe aliqd̄ facturum
vel daturuʒ. Rn̄. Duran. diſ. xxxviij.
⁊. xxxix. circa tertiū. Iuramētū ꝓmiſ
ſorium. aut eſt coactum p metū q̄ ca-
dit in conſtantē virum. aut p metum
q̄ nō cadit in cōſtantē virū. Si ꝑmo
mō. ſic nō ē obligatoriū in foro ↄten-
tioſo. qꝛ cogenti nō cōpetit actio ↄtra
coactū. vt obſuet iuramentū. Quātū
vero ad forum cōſcientie tale iuramē
tum eſt obligatoriū. ſi illud qd̄ ꝓmit-
titur ē licitū. ⁊ ſi iurās conſenſit in ꝓ-
miſſuʒ quātūcūqȝ fuerit p metū iuſtū
coactus. Vn̄ ſi qs nō iplet qd̄ coactꝰ
iurauit iuramento ꝓmiſſo uo peierat

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ꝛ peccat mortalit̃ niſi talis ſic coact⁹
per metũ cadentẽ in conſtantẽ viꝝ fu
erit ꝑ habentez ptãtem ab obligatiõe
abſolut⁹ qꝛ ꝓ nullo tẽpali dꝫ hõ facere
aliquã irreuerentiaꝫ dei vel deo. ſ3 hoc
fieret niſi implereť ꝓmiſſuꝫ. nihilomi
nus talis hꝫ remediuꝫ ꝛ põt repetẽ in
iudicio ꝙ coact⁹ iurauit ꝛ ſoluit. Põt
etiã petere ab epõ vt cogat illũ abſol-
uere ipm a iuramẽto ſi nõ poterit ad
hoc induci ſoluat ꝛ repetat. qꝛ licet iu-
rauerit ſoluere. nõ tñ iurauit nõ repe-
tere. Qꝫ ſi iurauit ẽt nõ repetere tunc
denũciet eccľie ſcḋm formã euangelicã.
Si peccauerit in te frater tu⁹. vt eccle
ſia illũ cõpellat ad pñiam in q̃ veniet
abſolutio iuramẽti. vľ reſtitutio male
acq̃ſiti vľ accepti. Itẽ põt iudici denũ
ciare ꝛ ille ex officio teneť aliũ ꝯpelle-
re ad reſtituendũ. Si vͦ iurauit non
denũciare iudici. tale iuramentũ ẽ il-
licitũ nec obligat. ꝛ iõ nõ obſ͛uãdũ cũ
vergat in deteriorẽ exitũ. vtpote exñs
ꝯtra iuſticiã ꝛ ꝯ vtilitatẽ publicã. ꝛ pre
ſertim ħ põt denũciare dũmõ hoc fa-
ciat pncipaliter intẽtiõe ſalutis etne.
Si vͦ iuramẽtũ ꝓmiſſoriũ ſit coactũ
ꝑ metũ q̃ nõ cadit in cõſtantẽ viꝝ. tũc
iuramẽtũ ẽ obligatoriũ in foro ꝯſcie.
fortiori rõne ꝙꝫ ſit iuramẽtũ coactũ ꝑ
metũ cadẽtẽ in ꝯſtãtẽ viꝝ. ꝛ iteꝝ in fo-
ro ꝯtentioſo. qꝛ ſcḋm iura talˀ met⁹ non
iudicať ſufficiẽs ad aliq̃d cũ iuramẽ-
to ꝓmittẽdũ. Et ſic apparet q̃d ſit di-
cendũ de coactõe ad ꝓmiſſoriũ iura-
mẽtũ. Aug. in ſmone de piurio ſic di
cit. Si q̃s coact⁹ ꝓ vita redimẽda vel
q̃libꝫ cã vľ nccitate piurat. qꝛ plus cor
pus ꝙꝫ aiaꝫ dilexit. tres q̃dragesimas
peniteat. Alij iudicãt tres annos vnũ
in pane ꝛ aq̃. Ex q̃ ſeq̇ť ꝙ ille q̃ nõ in-
tẽderet ſoluere ꝙ coact⁹ ꝓmitteret cũ
ſciẽter falſuꝫ iuraret. teneret ad pñiaꝫ
illã de rigore. ſ3 de aſſertorio ſeu ꝓba-
torio iuramento ẽ ſcḋus caſus. vbi di
cendũ. ꝙ quicũꝙꝫ faceret iuramentũ3
aſſertoriũ iurando falſum vel incaute
ſic peccaret iurãdo ꝛ piurium incurre
ret. ꝛ ad hoc faciẽdũ nullus cogi põt
Si tñ q̃s oppoſituꝫ faceret ex metu.
tũc coactio excuſaret a tanto ſ3 nõ a to
to. qꝛ ad peccandũ nulla coactio fieri
põt ſufficiẽs libero arbitrio. Nã oĩe
malũ pene ſuſtinẽdũ foret a quolibet
anteꝙꝫ minimo pctõ peccare deberet.
Eſt eñ minimũ pctm̃ maius oi malo
pene preſciſe. Vñ qñ ſeruus iurat ali-
q̇d falſuꝫ vľ illicitũ dño cogẽte. ambo
ſunt piuri. Nolite ait xp̄s timere illos
qui occidũt corp⁹. Tertiͦ vͦ ille pec E
cet q̃ inducit hoiem ad iurandũ queꝫ
probabiliter credit piuratuꝝ qui ẽ ter
tius caſus. vel ſcit piuraturũ vel ſic re
cipit ab eo iuramentũ. Rñ. ſcḋm Tho.
Bonauẽ. ꝛ Rich. Inducens aliũ ad
iurandũ. aut hoc facit ſic̃ pſona pub-
lica ꝛ ſecundũ ordinẽ iuris. aut ħ facit
nõ tanꝙꝫ pſona publica ſ3 ꝑuata. Pri
mo mõ ſi q̃s inducit aliũ etiã ꝑcipiẽ-
do ad iurãdũ. ꝙꝫuis credat eũ iuratu-
rũ falſuꝫ. nõ peccat. qꝛ facit illď q̇d ex
officio teneť facere. Vñ non tam dici
dꝫ illũ ad iurãdũ ꝯpellere ꝙꝫ ps aduer
ſa q̃ ħ petit a iudice. Si ãt iſte q̃ indu-
cit ad iurãdũ ſit ꝑuata pſona. aut pub
lica nõ tñ hoc faciẽs vt pſona publica
puta ꝯtra ordinẽ iuris peccat mortali
ter. qꝛ talis ẽ ſcienter ꝓprio ſuo cã pcti
mortalis. ꝛ ſpũaliter homicida ꝓpriaꝫ
aiaꝫ ꝛ alteri⁹ necãs. cui gladiũ peierã-
di tradit. Exẽplũ refert Aug. in ſmõe
quodã. Qꝫ quidã fidelis innocẽs rem
accomodauit cuidã quaꝫ ille reddere
negauit. Cõpulſus ꝙꝫ ꝑ accomodantẽ
iurare peierauit ꝛ alť rẽ ꝑdidit. Cui ra
pto i nocte ipe iudex ait. Cur ꝓuoca-
ſti hoiez iurare quẽ ſciebas falſũ iura
re. Ille rñdit qꝛ rẽ meã negauit. Et iu-
dex. Meli⁹ erat vt rẽ tuaꝫ ꝑderes ꝙꝫ vt
aiam ei⁹ piurio ꝑimeres. ꝯſtrat⁹ igiť

tam grauiter ceſus eſt vt in dorſo vigi-
lantis plagarū veſtigia apparerēt. ſed
indultū ē ei poſtq̄ꝫ emēdatus eſt. Jō
idē Aug⁹. in ſmone de decollatōe Jo
hannis baptiſte dicit. Jlle q̄ hoiez ꝓ-
uocat ad iurationē. ⁊ ſcit eū falſuz iu
raturū. vincit homicidam. qꝛ homici
da corp⁹ occiſurus ē. ille aiam. immo
duas aias. Jtē talis qui aliū peiorare
procurat. dꝫ penitere. xl. dies in pane
⁊ aqua. ⁊ ſeptē annos ſequētes. ⁊ nun
q̄ꝫ dꝫ eē ſine pnia. xxij. q. v. Si qs ſe.
Quinto ꝑncipaliter iuramētū incau
tum fit a doloſis. De q̄ dicit Tho. in
ſumma ſic ar. vij. ⁊ in ſcripto. ꝙ iurās
ſimplr ſine dolo in foro ꝯſciētie non
tenet. niſi ſm ſuā intentionē. Jn foro
aūt cōtentioſo obligat ſm ꝙ verba cō
muniter ſolent accipi. Si aūt doloſe
iurat. ſeruari dꝫ ſm ſanū intellectum
illi⁹ cui iurat. Et lꝫ rōne iuramēti non
obliget niſi ſm ſuaz intentionē. tn̄ te-
net ad hoc vt alius ex tali dolo nō le-
dat. Et hoc fit qn̄ ſm intentionē reci-
F pientis implet. Dubitat circa ꝑdi-
cta primo vtrū in iuramētis poſſit diſ
penſari ⁊ ꝑ quem. Rn̄. Tho. ſcd̄a. ij. q.
lxxxix. Jn iuramētꝭ ꝓmiſſorijs diſpē
ſari pōt ſicut ⁊ in votis. qꝛ in aliquo ca
ſu pōt eē illicitū vel nociuū iuramētū
ſiue id qd̄ iurat. ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt debita
mā iuramēti. Et iō nōndū ꝙ illud qd̄
cadit ſub iuramēto ꝓmiſſorio aliqn̄ ē
manifeſte repugnans iuſticie. vtputa
qꝛ eſt pctm̄ vl maioris boni impediti
uum vt ne intret religionē. ⁊ tale iura
mētū diſpēſatiōe non indiget. Qnq̄ꝫ
aūt aliqd̄ iuramento ꝓmittit de q̄ du
bium eſt vtrū ſit licitū vel illicitū. ꝓfi-
cuū vel nociuū. aut ſimplr aut in aliq̄
caſu. ⁊ in hoc pōt qlibꝫ eps diſpēſare.
Qnq̄ꝫ vo ꝓmittitur aliqd̄ ſub iuramē
to qd̄ ē manifeſte licitum ⁊ vtile. Et in
tali iuramēto nō videt locum habere
diſpenſatio vel cōmutatio. niſi aliqd̄

melius occurrat faciendum ad cōmu
nem vtilitatem. qd̄ maxime videt per
tinere ad poteſtatem pape. qui habet
curam vniuerſalis eccleſie. vel etiā ab
ſoluta relaxatio. Nam ad vnūquenq̄ꝫ
ꝑtinet irritare iuramentū quod a ſibi
ſubditis factū eſt circa ea que ſubdun
tur eius poteſtati. ſicut pater pōt irri-
tare iuramētum puelle. vel vir vxoris
Numeri. xxx. Durādus dicit vt ſupra
Dubitat ſcd̄o an iurans poſſit lici- G
te obtinere dilationē vel abſolutionē
ab eo cui iurauit. Rn̄. Tho. vbi ꝑus ⁊
Ray. Si iuramentū factū eſt in fauo
rem dei. ⁊ ꝑ illud hō intendebat ſe ob
ligare deo vel cultui dei vel ad pietatꝭ
opus. tūc nō pōt abſolui ab hoie. niſi
per cōmutationez in melius. vt dicet
de voto. vt ꝙ velit intrare religionē cū
ſocio. ire ad ſanctū Jacobū cuꝫ ſocio.
ire ꝯtra infideles cū eo. ⁊ ſic de dicen
do pſalteriū ſimul. tūc non pōt abſol
uere aliū inq̄ꝫtum cōcernit dei fauorē
vel pietatis opus. ſꝫ bene inq̄ꝫtū aliuꝫ
tangit. vn̄ quaſi duo iuramenta ſunt.
Jre ad ſanctū Jacobū. ⁊ hꝫ alt nō pt re
laxare. ⁊ cū ſocio ire. qd̄ ſocius pōt re
laxare. Si vero ſit in fauorē hois iu-
ramentū alteri. ſi ille ſponte abſolue-
rit. poſtea nō tenet. Et idem de dilati
one. ⁊ etiā ſi nō intēdebat ſe obligare
deo. ſed tm̄ homini. nihilominus nō
pōt abſolui ab homie qn̄ iuraret ſe ali
quid facturū in fauorem dei. Sicut ſi
iuraſſez tibi ꝙ darē Titio. x. florꝭ. i fa-
uorez ipi⁹ titij nō poſſes m̄ remittere
hmōi iuramētū. Thom. addit ꝑſatꝭ.
Niſi forte ſit interpoſita ꝯditio. ſ. ſi vi
debit illi cui promittit vel aliqd̄ tale.
Dubitat tertio qn̄ ille qui audit ali- H
quem aliū iurare falſum. ⁊ ipe ſcit ⁊ ta
cet an hoc teneatur manifeſtare. Hec
queſtio mouetur iō. qꝛ dicitur Leuitꝭ
. v. Anima q̄ audierit vocem iurātis
falſum teſtiſq̄ꝫ fuerit. qd̄ aut ipſe vidit

aut conſcius eſt. non indicauerit. por-
tabit iniquitatem ſuam. Dicit tamen
Tho. in ſummaꝛ Ray. ꝙ ex quo moy
ſes in predicta auctoritate nō expreſ-
ſit cui hoc eſſet indicandū. ſufficit iſti
vt ſe ab hoc peccati vinculo abſoluat.
ſi indicet talibus qui magis poſſent
prodeſſe ꝗꝫ obeſſe plurio. ſiue eū cor-
rigendo. ſiue deū pro eo placando. vt
puta ſacerdotes vel honeſti ꝛ diſcreti
patres. Et ad hanc denunciationē de
talibus ꝑſonis faciendā teneť quilibꝫ
quotienſcūqꝫ viderit aliquē vicinū pre
cipicio. id eſt. peccato committendo.
Sic ſoluit queſtionē iſtam Aug⁹. li.
queſtio. ſup Leuit. xxij. q. v. hic videť.

Capitulum. iiij

C Ontra ſecundū preceptū. Nō
aſſumes ꝛc̄. peccant adhuc tria
genera peccatorū. Primi ſunt
blaſphemi. Scd̄i ſunt adiurātes illi-
cite. Tercij ſunt ꝑ creaturas illicite iu-
rātes. De quib⁹ eſt dicendū ꝑ ordinē.

A Circa ꝓmū notandū ſcḋm Tho. ſcd̄a
. ij. q. xiij. ꝙ blaſphemare ē bonitati ꝛ
excellētie ꝓcipue diuine derogare ſeu
cōuiciari. Dť bonitati qꝛ de⁹ oīmode
bon⁹ eſt ꝛ excellēs. Dicit̄ ꝓcipue diuie
qꝛ blaſphemia cōmitti pōt in ſanctos
ꝛ diuina. Sicut eñ de⁹ in ſanctis ſuis
laudať inqꝫtum laudanť oꝑa que de⁹
in ſanctis ſuis efficit. ita etiā blaſphe-
mia que fit in ſanctos ex cōſequēti in
B deū redūdat. Dicit̄ derogare. Vbi
notandū ꝙ tres ſunt qͦdammodo ſpe
cies huius peccati blaſphemie ꝛ ſem-
per deo derogatur. Vna ē cum attri-
buitur deo quod ei nō cōuenit. vt cuꝫ
aliqui dicunt. quando ipſi puniuntur
in ſe vl' in ſuis. ꝛ alij peccatores nō pu
niuntur taliter. Ecce deus eſt iniuſt⁹.
Et ſimiliter maledicentes deo. vt lu-
ſores ei imprecantes. que nō poſſunt
deo ineſſe. Sicut qui vellēt deuꝫ non
eſſe iuſtum. vt peccata eorum non pu
niret. Sicut etiam iſti in inferno faci-
unt. Sic etiam peccāt deo attribuen-
tes membra. que inqꝫtum deus non
habet. Et peius ꝙ deo attribuunt mē-
bra que nominari de probo viro eēnt
verecunda. Et peſſime qui deo attri-
buunt que in eo non ſunt. Exemplū
primi. Iurantes per caput dei. ꝛ ꝑ ſi-
milia mēbra. Exemplū ſecundi. vt ꝑ
dei poſteriora ꝛ per alia verecūda mē-
bra. Item ſimile videtur. quando qui
dam a deo puniuntur qui dicūt. nun-
quid latrones ſumus. quid fecimus.
vbi hoc meruimus: cum tamē al's de
um ſepe grauiter offenderunt. Speci
es blaſphemie alia eſt. cū a deo remo-
ueť quod ei conuenit. vt dicentes. de-
um non eſſe iuſtū. deum non eſſe ve-
rum hominē. deum nō eſſe in eucha-
riſtia. deū nō eternaliter punire pctm̄
mortale poſt hāc vitā. Tertia ſpēs eſt
qñ creature attribuiť qḋ deo appro-
priať. vt ꝙ imago creata ſit de⁹. ꝙ ima
go dei gr̄am. ꝙ creatura aliq̄. puta ver
bū vl' factū ꝓnūciet futura ſoli deo no
ta. ſic̄ circa ſuꝑſtitiōes inſrā dū fit. Se
C cūdo notandū. ſcḋm Tho. vbi prius. ꝙ
blaſphemia ſcḋm gen⁹ ſuū ē pctm̄ mor
tale. Nō ē. qꝛ pctm̄ mortale ē ꝑ qḋ hō
ſeꝑať a ꝓmo ꝓncipio ſpūalis vite. qḋ
eſt charitas dei. Vñ q̄cunqꝫ charitati
repugnāt ex ſuo genere ſūt pctā mor-
talia. Blaſphemia aūt ſcḋm gen⁹ ſuū re
pugnat charitati. qꝛ derogat diuie bo
nitati q̄ eſt obiectū charitatis. Et iteꝝ
qꝛ eſt ꝯtra ſecundū preceptū. Sūt aūt
ſcḋm Tho. vbi ꝓus tres gr̄dus blaſphe-
mie in derogante diuine bonitati. ſcḋm
tres ꝓfatos modos. Quidā eñ dero-
gant ſcḋm ſolā opinionē intellect⁹. alij
derogant deo ſcḋm opinionē intellect⁹
coniecta quadā affectus ſeu volūtatis
deteſtatione. ꝛ vterqꝫ modus dicitur
blaſphemia cordis ſi non ꝓdit ad ex.
Alij aūt primū modū vel ſecundū vel

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN